

اندیشه‌های بزرگ

حمله سپاه به حدکا؛ سه پیام برای سه بازیگر

مقالات

شهریورماه ۱۳۹۷

الحمد لله

اندیشکده راهبردی تبیین

مجموعه گزارش راهبردی

حمله سپاه به حدکا؛ سه پیام برای سه بازیگر

وبگاه اندیشکده : www.Tabyincenter.ir

نشانی : تهران، اقدسیه، خیابان شهید موحد دانش، خیابان نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۱۱

کد پستی : ۱۹۵۷۶۶۴۷۳۱

تلفن : ۲۶۱۵۳۳۲۹

نمابر : ۲۶۱۵۳۲۳۹

فهرست

۶	مقدمه
۶	پیام به آمریکا و متحدانش
۸	پیام به دولت عراق و مقامات اقلیم کردستان
۱۱	پیام به حدکا و گروهک‌های دیگر
۱۳	جمع‌بندی
۱۴	منابع

مقدمه

حمله موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مقر حزب دموکرات کردستان ایران (حدکا) در خاک عراق، بازتاب بسیاری در رسانه‌ها داشت. این حمله که به گفته مسئولان نظامی ایران، با موفقیت کامل همراه بود، حاوی پیام‌های معناداری برای حدکا و سایر گروهک‌های کردی ضدانقلاب بود. هم‌زمانی این حمله با اعدام چند عضو گروهک تروریستی کومله که در بازداشت جمهوری اسلامی ایران بودند، باعث شد تا دشمنان و حتی برخی دوستان ایران از این حمله، پیام‌های معناداری برداشت کنند. در ادامه، پیام‌های این حمله برای آمریکا، دولت عراق و مقامات اقلیم کردستان این کشور و گروهک‌های ضدانقلاب به اختصار تشریح خواهد شد.

پیام به آمریکا و متحدانش

با خروج آمریکا از برجام، تحرکات گروهک‌های مسلح کردی علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران شدت گرفت. نگاهی به خبرهای منتشرشده در رسانه‌ها از اردیبهشت‌ماه ۹۷ تا کنون بیان‌گر این امر است که این گروهک‌ها با در نظر گرفتن معادلات و مناسبات بین‌المللی و راهبرد کلان ایالات متحده آمریکا علیه ایران، در تلاش‌اند تا کمیت و کیفیت حملات خود به ایران را تقویت کنند. این طمع‌ورزی، البته عجیب نیست. بازیگران خُردی چون حزب دموکرات کردستان ایران و کومله و مانند آن‌ها که کمترین اثری در تعیین مناسبات منطقه‌ای و حتی ملی ندارند، برای بقای خود، عمدتاً نقش تبعی گرفته و در چارچوب راهبردهای رقبا و متخاصمان جمهوری اسلامی ایران عمل می‌کنند. در این میان، آنچه حائز اهمیت است، راهبردهایی است که این بازیگران ذره‌ای، ذیل آن معنا می‌یابند. از این منظر، حمله موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به

مقرر حدکا، واجد پیامی آشکار برای ایالات متحده آمریکا و متحدانش است که درصدد حمایت از این گروهک‌ها هستند. واشنگتن درصدد ایجاد و توسعه‌ی بی‌ثباتی و آشوب در ایران است و گروهک‌های مذکور می‌توانند یکی از بازیگران ابزاری آن باشند. میزبانی آمریکا از مصطفی هجری، مسئول اجرایی حدکا در خردادماه ۹۷ در این راستا قابل فهم است. در این سفر، هجری علاوه بر حضور در موسسه بلومبرگ، مرکز ویلسون، اندیشکده هودسون و مرکز واشنگتن برای سیاست‌گذاری در خاور نزدیک، با دو بخش «ایران» و «حقوق بشر و دموکراسی» در وزارت خارجه آمریکا نشست داشته است. سایت مرکزی این گروهک در تشریح این دیدارها می‌نویسد:

«برخلاف دیدارهای پیشین که اکثراً مباحث حقوق بشری مورد بحث قرار می‌گرفت، نشست‌های اخیر حول محور مجموعه‌ای از مسائل مهم سیاسی و تاثیرگذار بر ایران و نقش حزب دمکرات می‌چرخید و این یکی از نکات قابل توجه و برجسته دیدارهای مسئول اجرایی حزب از آمریکا بود.»

بر این اساس، چارچوب این دیدارها، متفاوت از قبل بوده است. این امر، بیان‌گر اهمیت حدکا و سایر گروهک‌ها در راهبرد آمریکا در قبال ایران می‌باشد. المانتیور در این خصوص می‌نویسد:

«با این که ملاقات چهره‌های اپوزیسیون حکومت ایران با مقام‌های آمریکایی و سخنرانی‌شان در مجامع واشینگتن امری کم‌سابقه نیست، اما این بار میزان ملاقات‌ها [ی هجری] در اتاق‌های فکر مختلف، نشانگر تجدیدعلاقه آمریکا به گروه‌های کرد است که با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در کوه‌های کردستان، واقع در غرب ایران، می‌جنگند.»

یکی از مراکزی که هجری در نیویورک در آن حاضر شد، مرکز تحقیقات سیاست‌گذاری

لندن بود. اظهارات مشاور ارشد این مرکز در خصوص چرایی حضور هجری در آنجا، معنادار است:

«ما نیاز داریم که اقداماتی قاطع انجام دهیم اما سؤال اینجاست که چگونه؟ به وسیله گفت‌وگو با رهبران کرد که ریاست برخی گروه‌های اپوزیسیون را در ایران در دست دارند، باید تلاش کنیم تا تغییر را در رهبری آن کشور رقم بزنیم.»

بر این اساس حمله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مقر حدکا در حالی که جلسه‌ای مهم در آن در حال برگزاری بود، در واقع حمله به یکی از اجزای راهبرد آمریکا در قبال ایران تلقی می‌شود. این حمله را می‌توان با تقلیل‌گرایی به نوعی انتقام‌جویی از حزب دموکرات بابت تحرکات اخیرش تصور کرد اما واقعیت این است که مهم‌ترین ارزش راهبردی این حمله، ارسال پیامی واضح برای آمریکا و متحدانش به خصوص عربستان سعودی است.

پیام به دولت عراق و مقامات اقلیم کردستان

میان تهران و اربیل توافقات امنیتی منعقد شده است و مقامات اقلیم باید نسبت به مفاد این توافقات، وفادار بوده و به صورت عملی در مسیر تحقق آن گام بردارند.

در ۲۴ مردادماه ۱۳۹۵، هیئتی امنیتی از اقلیم به سرپرستی کریم شنگالی وزیر داخلی دولت اقلیم به تهران سفر کرد تا با مقامات ایرانی گفتگو کند. ناظم دباغ نماینده دولت اقلیم کردستان در تهران که عضو این هیئت در دیدار با دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران بود، به تشریح نتایج این دیدار پرداخت. دباغ گفت:

«در نشست میان هیئت اقلیم کردستان و دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران، طرفین بر مواضع مشترک اقلیم کردستان و ایران تأکید و توافق کرده‌اند که هیچ‌یک اجازه ندهند خاک و مرزهایشان تبدیل به تهدید و مکانی برای استفاده علیه یکدیگر شود.»

وی اشاره کرد که این توافق امنیتی در چارچوب توافق پیشین میان ایران و اقلیم کردستان درباره تأمین امنیت مناطق مرزی صورت گرفته است. دباغ خاطرنشان ساخت که ایران و اقلیم کردستان دارای منافع مشترک امنیتی هستند و توافق کرده‌اند که اجازه ندهند خاک و مرزهایشان برای اقدامات خرابکارانه و دشمنی علیه طرف مقابل استفاده شود و هیچ مقر و پایگاه تهدید آفرینی در خاک یکی علیه طرف مقابل وجود داشته باشد. کریم شنگالی وزیر داخلی اقلیم کردستان در دیدار دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران با تأکید بر حساسیت ویژه اقلیم برای حفظ امنیت و ثبات در مرزهای مشترک با ایران گفت: «به هیچ گروهی اجازه شرارت در مناطق مرزی ایران را نخواهیم داد و با بسیج مجموعه توانمندی‌های نظامی و امنیتی خود با اخلاف گران در مرزهای مشترک مقابله می‌کنیم.»

اما با وجود توافق نامه امنیتی میان ایران و دولت اقلیم کردستان عراق، هم‌چنان گروهک‌های ضد انقلاب از خاک عراق در اقلیم کردستان، علیه امنیت ملی ایران اقدام می‌کنند. بر این اساس، حمله موشکی به مقر حدکا، واجد پیامی برای بغداد و اربیل نیز می‌باشد. سرلشگر باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح با بیان این که تلاش‌های مقامات اقلیم برای ممانعت از تحرکات این گروهک‌ها موفق نبوده است، گفت: «در حال حاضر دولت عراق و حکومت اقلیم کردستان نباید اجازه دهند مقرهایی علیه ایران ایجاد شود و این‌ها مجرم هستند، یا باید باقی مانده آن‌ها را به ما تحویل دهند و یا از کشورشان اخراج کنند.»

لذا به نظر می‌رسد دولت عراق و مقامات اقلیم کردستان این کشور، باید نسبت به تحرکات گروهک‌های کردی ضد انقلاب علیه ایران اقدام درخوری انجام دهند. این حمله ثابت کرد که در صورت عدم توجه یا عدم برخورد مناسب با این گروهک‌ها از سوی بغداد و اربیل، ایران واکنش سختی نشان خواهد داد.

گفتنی است یکی از مدل‌های برخورد با این گروهک‌ها، مدل برخورد با گروهک منافقین است. این گروهک که سال‌ها در پادگان اشرف در عراق حضور داشته و علیه امنیت ملی ایران اقدام می‌کرد، در نهایت با پیگیری‌های ایران و اقدام قانونی دولت عراق، از این کشور اخراج شد. این نحوه رفتار با گروهک‌های کردی ضد انقلاب، در سخنان سرلشکر باقری مورد اشاره قرار گرفته است. البته باید تمامی جوانب چنین رویکردی بررسی شود اما در هر صورت، طرح آن می‌تواند در تنظیم رفتار این گروهک‌ها موثر واقع شود. این مدل رفتاری، پیش‌تر تا حدی در فضای سیاسی عراق طرح شده بود. در پارلمان پیشین عراق، پیش‌نویس طرحی از سوی فراکسیون دولت قانون به رهبری نوری المالکی تدوین شده بود که در پی اخراج گروه‌های معاند ایران و ترکیه از خاک عراق بود. نخله حبابی نماینده وقت پارلمان عراق در این خصوص گفته بود: «برخی گروهک‌های اپوزیسیون کشورهای همسایه اقدام به اعمال تروریستی از خاک عراق علیه کشورهای همسایه می‌کنند لذا درباره این‌گونه تحرکات در حال آماده کردن و ارائه پیشنهادی هستیم.»

پیام به حدکا و گروهک‌های دیگر

حزب دموکرات کردستان ایران در ۲۸ اسفند ۱۳۹۴، با اعلام رسمی از سرگیری اقدامات مسلحانه و تروریستی، مراسم عید نوروز را در نقطه‌ی صفر مرزی ایران و عراق جشن گرفت. این در حالی بود که این گروهک در سال ۱۳۷۵ به ایران تعهد کتبی داده بود که در داخل کشور عملیاتی نخواهد داشت. کاوه جوانمرد، عضو کمیته مرکزی و مسئول تشکیلات حزب دموکرات کردستان ایران در مصاحبه با «العربیه» با تأیید مساله از سرگیری فعالیت‌های مسلحانه از سوی این حزب گفت:

«این اقدام حزب دموکرات کردستان ایران به صورت شفاف و مبرهن صورت گرفته است. حزب دموکرات طبق آخرین تصمیم‌گیری از سوی شورای رهبری این حزب، فعالیت‌ها و تحرکات خود را در قالب برنامه‌های از پیش تعیین شده و بر اساس شرایط موجود و آنالیز و تحلیل جغرافیایی و همچنین دموگرافی مناطق عملیاتی به صورت اجرایی درخواست خواهد آورد.»

اعلام رویکرد مسلحانه در آخرین روزهای سال ۱۳۹۴ و در حالی که چند ماهی از انعقاد برجام می‌گذشت، بنا به گفته‌ی هجری برای ناامن نشان دادن ایران و ممانعت از ورود سرمایه‌های خارجی به این کشور بود:

«جمهوری اسلامی به‌ویژه بعد از امضای قرارداد برجام در صدد تبلیغ بود و بسیار کار کرد و حالا هم کار می‌کند که کمپانی‌های بزرگ اقتصادی، نفتی، صنعتی و تجاری از نقاط مختلف دنیا بیایند و سرمایه‌گذاری بکنند تا جمهوری اسلامی دستش برای تهدید بیشتر و درآمد بیشتر باز شود، چون متاسفانه درآمدهایی که در ایران حاصل می‌شود، به جیب جمهوری اسلامی ایران می‌رود. در این مدت و با این برنامه که حزب دموکرات در پیش گرفت، به دنیا نشان داد و به

جمهوری اسلامی ایران نشان داد که علی رغم تبلیغات جمهوری اسلامی، ایران آن جزیره آرامش نیست که این سرمایه‌گذاری‌ها در آن‌جا شروع به کار کنند.»

با خروج آمریکا از برجام در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷، این گروهک زمینه را برای تشدید عملیات‌های خود علیه ایران مناسب دید. از دید جمهوری اسلامی ایران، تشدید تحرکات این گروهک از دو منظر قابل بررسی است؛ نخست این که حدکا با ازسرگیری عملیات‌های نظامی، تعهد کتبی خود در سال ۱۳۷۵ را زیر پا گذاشته است و دوم این که این گروهک در شرایط جدید ناشی از خروج آمریکا از برجام، در چارچوب راهبرد آمریکا نقش‌آفرینی بیشتری می‌کند. لذا نیاز است تا علاوه بر درگیری با این گروهک در نواحی مرزی (که از سال ۹۵ آغاز شد)، پاسخی قاطع به آن داده شود تا واشنگتن نیز پیامی درخور دریافت کند. به نظر می‌رسد با حمله به مقر حدکا و کشته و زخمی شدن برخی از شخصیت‌های مهم آن، این پیام به خوبی به این گروهک منتقل شده باشد که جمهوری اسلامی ایران نه تنها با تدابیر دفاعی در مناطق مرزی، در مقابل اقدامات این گروهک و مانند آن می‌ایستد که حتی مقرهای آنان در داخل خاک کشور دیگر را هم به خطر می‌اندازد. این پیام، می‌تواند منحصر به گروهک‌های غرب کشور نباشد.

جمع‌بندی

حمله موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مقر حزب دموکرات کردستان ایران (حدکا)، سه پیام را برای سه بازیگر به‌همراه داشت؛

- این پیام به آمریکا و متحدانش منتقل شد که جمهوری اسلامی ایران در خصوص مسائل مرتبط با امنیت ملی خود در مناطق غربی، حساس است و نقش‌آفرینی برخی گروهک‌ها که در چارچوب راهبرد آمریکا علیه ایران، در پی بی‌ثبات‌سازی و ناامن‌سازی این مناطق هستند را قاطعانه پاسخ می‌دهد.

- دولت عراق و مقامات اقلیم کردستان عراق باید نسبت به برخورد با گروهک‌هایی که از درون خاک عراق، امنیت ملی ایران را مورد تهدید قرار می‌دهند اهتمام بیشتری داشته باشند.

- و در نهایت، گروهک‌های ضد انقلاب نه‌تنها در نواحی مرزی با سد آهنین نیروهای نظامی ایران مواجه می‌شوند، بلکه مقرهای آنان در خاک کشوری دیگر هم می‌تواند مورد حمله قرار گیرد.

منابع

- [۱]. کردستان مدیا، «مصطفی هجری طی دیداری از وزارت خارجه آمریکا بر تعدد احزاب در کردستان، تاکید کرد»، ۲۷ خرداد ۱۳۹۷، قابل بازیابی در:
<http://kurdiṣṭanmedia.com>
- [۲]. المانیور، «احزاب کرد به دنبال حمایت آمریکا برای عملیات در ایران»، ۳۰ خرداد ۱۳۹۷، قابل بازیابی در:
<http://www.al-monitor.com/pulse/fa/originals/2018/06/iran-kurdish-rebels-kdpi-komala-hijri-washington-trump.html#ixzz5QrM3w8V2>
- [۳]. همان.
- [۴]. برخی نشانه‌ها از روابط معنادار حدکا با عربستان سعودی، در این جا ذکر شده است: سعید ساسانیان، «ایران و گروهک‌های کردی ضد انقلاب؛ ضرورت اعمال فشار بر اقلیم/ بخش نخست»، اندیشکده راهبردی تبیین، ۱۳ آذر ۱۳۹۶، قابل بازیابی در:
<http://tabyincenter.ir/22487/>
- [۵]. جام کوردی، «مفاد توافق امنیتی ایران و اقلیم کردستان منتشر شد»، ۲۵ مرداد ۱۳۹۵، قابل بازیابی در:
<http://fa.jamekurdi.com/news/.html>
 مفاد-توافق-امنیتی-ایران-و-اقلیم-کردستان-منتشر-شد
- [۶]. کردپرس، «سرلشگر باقری: حزب دموکرات کردستان عهدش با ایران را شکست»، ۲۰ شهریور ۱۳۹۷، قابل بازیابی در:
<http://kurdpress.com/details.aspx?id=41922>
- [۷]. وی بعدها در درگیری با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کشته شد.
- [۸]. کاوه جوانمرد، «حزب دمکرات کردستان ایران عملیات مسلحانه را از سر می‌گیرد»، العربیه، ۲۳ مارس ۲۰۱۶، قابل بازیابی در:
<http://ara.tv/my4gh>
- [۹]. ماهنامه مطالعات تروریسم، «حزب دموکرات؛ برجام و ازسرگیری اقدامات مسلحانه»، آبان ۱۳۹۵، ص ۵/

حمله موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مقر حزب
دموکرات کردستان ایران (حدکا)، سه پیام را برای سه بازیگر به
همراه داشت.

اندر شبکه‌های بزرگ‌ترین
نشانی ما در شبکه های اجتماعی:
@Tabyincenter

Tabyincenter.ir

۰۲۱ - ۲۶۱۵۳۲۳۹

نشانی پایگاه اینترنتی:

شماره تماس جهت اعزام سخنران: